

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 311/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. O. F., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 7 ods. 1 a čl. 10 ods. 1, 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd a vo veci namietaného porušenia čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 31 Cb 158/2000-153 z 5. júna 2006 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob 268/2008-178 z 19. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. O. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2009 doručená sťažnosť Mgr. O. F., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie

svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 7 ods. 1 a čl. 10 ods. 1, 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a porušenie čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 ods. 1 listiny rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 31 Cb 158/2000-153 z 5. júna 2006 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob 268/2008-178 z 19. marca 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť C. C. C., a. s., B., sa ako navrhovateľka návrhom na začatie konania podaným okresnému súdu domáhala od sťažovateľa ako odporcu v 1. rade a ako dlžníka od ďalších dvoch odporcov ako ručiteľov zaplataenia peňažnej pohľadávky z titulu vrátenia úveru s príslušenstvom. Úver bol poskytnutý sťažovateľovi právnym predchodcom navrhovateľky. Konanie o návrhu navrhovateľky bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 31 Cb 158/2000.

V priebehu konania odporcovia, ktorí boli ručiteľmi sťažovateľovi poskytnutého úveru, zaplatili navrhovateľke istinu pohľadávky, a preto navrhovateľka v tejto časti svoj návrh zobrala späť.

Okresný súd rozsudkom zastavil konanie v časti o zaplataenie istiny pohľadávky 43 370,90 Sk a sťažovateľovi spolu s ostatnými dvoma odporcami uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke spoločne a nerozdielne sumu 56 121,60 Sk z titulu príslušenstva pohľadávky (úrokov z omeškania) a povinnosť zaplatiť navrhovateľke trovy súdneho konania.

Sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu, okrem jeho výroku o zastavení konania.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa preskúmal rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti a svojím rozsudkom ho potvrdil.

Sťažovateľ uviedol, že úver, zaplatenie ktorého bolo predmetom namietaného súdneho konania, chcel využiť na rekonštrukciu konkrétnej nehnuteľnosti, pričom „... *po podvode... stratil vlastníctvo k uvedenej nehnuteľnosti...*“. Ďalej poukázal na vedenie trestného konania v súvislosti s podvodom, na zbúranie predmetnej nehnuteľnosti nezákonným postupom štátnych orgánov, ako aj občianskoprávne konanie, v ktorom si uplatňoval svoje nároky na náhradu škody, ktorá mu podvodom a zbúraním nehnuteľnosti mala vzniknúť. Vo vzťahu k nezaplateniu úveru sťažovateľ uviedol, že sa mu „... *podarilo v slede udalostí len čiastočne splatiť úver... sa dostal do hmotnej núdze cudzím zavinením a... na čiastky, na ktoré ho navrhovateľ žaloval, dôsledkom svojej sociálnej situácie nemal žiadne finančné prostriedky...*“.

Podľa sťažovateľa okresný súd a krajský súd nerozhodli v posudzovanom konaní správne, keď sťažovateľom uvádzané dôvody, prečo nemohol splniť svoje povinnosti dlžníka (podvodné konanie, zbúranie nehnuteľnosti, neúspech v správnych a súdnych konaniach v súvislosti s podvodom a zbúraním nehnuteľnosti), nepovažovali za dôvody, ktoré by ho zbavovali povinnosti zaplatiť jemu poskytnutý úver aj s príslušenstvom navrhovateľke.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol takto:

„1. *Základné právo Mgr. O. F., upravené v čl. 1 a čl. 2(2), čl. 3(1), čl. 4(1), čl. 7(1), čl. 10(1), (2), (3) Listiny základných práv a slobôd, a v čl. 20(1) a (2) a čl. 46(1) Ústavy Slovenskej republiky, postupom Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave porušené bolo.*

2. *Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 31 Cb 158/2000 zo dňa 5. júna 2008 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 268/2008 zo dňa 19. marca 2009 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.*

3. *Okresnému súdu Bratislava I a Krajskému súdu v Bratislave zakazuje pokračovať v porušovaní základného práva a slobody upraveného v čl. 1 a čl. 2(2), čl. 3(1), čl. 4(1), čl. 7(1), čl. 10(1), (2), (3) Listiny základných práv a slobôd a v čl. 20(1) a (2) a čl. 46(1) Ústavy Slovenskej republiky.*

4. Mgr. O. F. priznáva finančné zadosťučinenie 150.000,- € (stopäťdesiat tisíc euro), ktoré je Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave povinný mu vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Mgr. O. F. priznáva trovy konania/právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet advokáta sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu podľa uvedenej výšky. “

Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov s poukazom na svoju sociálnu odkázanosť a navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosť prednostne prerokoval a rozhodol o odklade vykonateľnosti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu a krajského súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 7 ods. 1 a čl. 10 ods. 1, 2 a 3 listiny, ako aj porušenie čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 ods. 1 listiny rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu.

Sťažovateľ vidí porušenie označených základných práv a označených článkov listiny v namietanej nesprávnosti právnych záverov v rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu.

1. K namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, pretože tento bol v dôsledku odvolania sťažovateľa preskúmaný krajským súdom. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k okresnému súdu) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. K namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň

by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti právnych záverov krajského súdu alebo ktoré by spočívali v nedostatočnom odôvodnení jeho záverov.

Ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie posudzovaného rozsudku krajského súdu je dôsledné a vyčerpávajúce a sťažovateľ neuviedol vo svojej sťažnosti argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybníť správnosť a ústavnosť záverov krajského súdu.

Okresný súd a krajský súd rozhodli v posudzovanom konaní správne, keď sťažovateľom uvádzané dôvody, prečo nemohol splniť svoje povinnosti dlžníka (podvodné konanie, zbúranie nehnuteľnosti, neúspech v správnych a súdnych konaniach v súvislosti s podvodom a zbúraním nehnuteľnosti), nepovažovali za dôvody, ktoré by ho zbavovali povinnosti zaplatiť jemu poskytnutý úver aj s príslušenstvom navrhovateľke.

K sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 a 2 ústavy, ak toto porušenie nevyplývalo z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

V danom prípade však nebola preukázaná možnosť porušenia ústavnoprocenčných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy, a preto nie je možné uvažovať o prípadnom porušení označených základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 2 ústavy, ktoré sú právami hmotnoprávneho charakteru.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 7 ods. 1 a čl. 10 ods. 1, 2 a 3 listiny, ako aj porušenie čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 ods. 1 listiny, podľa názoru ústavného súdu namietaný rozsudok krajského súdu nesignalizuje možnosť vyslovenia porušenia označených článkov listiny, pretože chýba, resp. z argumentácie sťažovateľa nevyplýva príčinná súvislosť medzi označenými článkami listiny a postupom a rozsudkom krajského súdu v posudzovanom konaní.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2009